

FOLKEEVENTYR I 4.B

ADDU, AUK samt DAU LITERACY

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Undersøgelsesspørgsmål	3
Undersøgelsesspørgsmålets relevans	4
Folkeskolens formål	4
Undervisningsfaget Dansk	4
Planlægning	5
Observationsteori	5
Almendidaktiske overvejelser	6
Teori	7
Vidensopbygning	9
Model-analyse	10
Selvstændig tekstkonstruktion	10
Slutfasen	11
Refleksioner over undersøgelsen	11
Første undervisning 2x60 min.	11
Anden undervisning 2x60 min.	12
Evaluering	12
Analyse og vurdering af elevteksten "Kanen der aldrig var tom"	13
Skrivesituation, indhold og struktur	14
Sætninger og ordvalg	15
Retskrivning og tegnsætning	16
Vurdering	17
Konklusion	18
Referencer	18
Bilag	20
Observationsskema	20
Lektionsplan	22
Spørgsmålsark til "stillestart"	27
Book Creator og elevtekster	27
Kanen der aldrig var tom	28

Indledning

Folkeskolen har mange indbyggede formål, og dette gælder især også for faget dansk, der er det største fag i vores folkeskole. Det er et integrativt fag, der hele tiden udvikler sig i takt med samfundet. Således er digitale medier, multimodale tekster og literacy blevet begreber der sættes i forbindelse med danskfaget. Især begrebet literacy har sat sit præg på danskfaget, idet det kæder flere færdigheder sammen til noget aktivt og skabende. Således er evnen til at identificere, forstå, fortolke, skabe, kommunikere og planlægge ved at bruge trykte og skriftlige materialer i forskellige kontekster, blevet samlet under et begreb: Literacy (Fibiger & Jørgensen, Sprogdidaktisk fundament - hvorfor, hvad og hvordan?, 2014). Derfor, kræver det store overvejelser, at planlægge og gennemføre undervisning i faget der spænder så vidt, og er grundstenen til forståelsen af mange andre fag. For, selvom eleverne har stor interesse for det digitale, og måske lettere bliver motiveret af multimodale tekster, så betyder det ikke at litteratur i form af æstetiske værker, har mistet sin relevans (Fibiger & Jørgensen, Fagdidaktik, 2018).

Litteratur i sin fiktive form er noget af det smukkeste, vi mennesker kan skabe. Det er kunst lavet med ord. Vi læser fiktionen for at blive underholdt, grebet og klogere på livet, men teksterne rummer mere end dette. De kan skabe forståelse, fordybelse og indsigt gennem analyse, hvor vi søger både den bogstavelige og den overførte betydning, der er med til at udvikle det indre menneske, på et plan der er svært at opnå på andre måder.

Folkeeventyret er et tidligt eksempel på kommunikation, der er blevet medieret mange gange. I første omgang blev eventyrene fortalt fra mund til mund, og blev først efter mange genfortællinger skrevet ned på papir. Meningen med folkeeventyret var endda at kommunikere en morale, så tidligere generationers erfaring blev givet videre. Det vi møder i medietekster i dag, er repræsentationer af en bearbejdet verden ligesom i folkeeventyret (Fibiger J. , 2021).

I den digitale verden vi lever i, er fordybelse en mangelvare. Alting går stærkt, og vi finder svar på vores spørgsmål på Google uden yderligere refleksion (Spitzer, 2018). Det betyder ikke, at digitale medier brugt på den rigtige måde ikke er et godt redskab i arbejdet med elever. Brugt på en reflekteret måde kan det være med til at fange elevernes interesse og synliggøre og forenkle nogle processer for eleverne. Derfor glæder jeg mig til at koble arbejdet med dannende klassisk litteratur med en introduktion til tekstarbejdet via et digitalt medie.

Undersøgelsesspørgsmål

Hvordan planlægges, gennemføres, evalueres og udvikles danskundervisning i genren folkeeventyr, i en 4. klasse, med fokus på, at eleverne instrueres via digitale medier, samt eleverne skriver deres eget folkeeventyr?

Undersøgelsesspørgsmålets relevans

Folkeskolens formål

Siden folkeskoleloven af 1937 har der, i folkeskolens formål, været stor fokus på det dannende aspekt i undervisningen, idet målet nu var at udvikle barnets evner og personlige egenskaber (Flugt Kold, 2014). Det var et udtryk for, at Grundtvigs ideer havde vundet indpas, da han var fortaler for, at skolen skulle være et sted for frie tanker og udvikling af individet (Holm, 2018). Dette ses stadig i folkeskolens formålsparagraf: ”Stk. 2. Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle” (Børne- og Undervisningsministeriet, 2020).

I denne undersøgelse skal eleverne arbejde med folkeeventyr, hvor de netop skal fordybe sig i rammerne for genren samt budskabet. Arbejdet med eventyr foregår i et fantasifuldt univers, der kan være med til at anspore børnene og hjælpe dem til at udvikle egen fantasi og kreative evner. Der er ofte en morale eller et dannende aspekt i eventyr, hvilket kan hjælpe eleverne til erkendelse og dermed give dem viden om livet, der senere kan hjælpe dem til at tage stilling og handle. Det er netop indholdet, i en tekst, der kan give ”kundskaber”, som omtalt i formålsparagraffens stk. 2 (Børne- og Undervisningsministeriet, 2020). ”Kun når læsningen knyttes til indhold, og når dette indhold selv åbner sig og inviterer eleven indenfor i samfundets traditioner og objekter via abrupte, rytmiske og dybe subjektifikationsprocesser, kan man tale om kundskaber” (Rømer, 2017, s. 161). Kundskaber omhandler samfundets historie og frie omgang, og kan ikke opnås, hvis der er for stort fokus på karakterer og karriere.

I denne undersøgelse vil der være et tydeligt mål for eleverne (et færdigt produkt i form af et eventyr), men jeg vil netop lægge opmærksomheden på selve processen. På den måde håber jeg at kunne skabe rammer for fordybelse og forståelse, frem for fokus på bedømmelse af produktet (Bering & Wiberg, 2013).

Undervisningsfaget Dansk

Ifølge fagets formål skal eleverne ”i faget dansk fremme deres oplevelse og forståelse af litteratur og andre æstetiske tekster” (Børne- og undervisningsministeriet, 2019). Her passer fremstilling af eventyr godt ind, da eleverne også vil få større forståelse af genren ved at skrive deres eget eventyr. Når der arbejdes med fremstillingen af egne genrebaserede tekster, er målet ikke, at alle eleverne skal udvikle sig til forfattere. Snarere er det fordybelsen ved en skriveproces, der kan medvirke til bedre afkodning af genrer fremover, og dermed større læseforståelse idet man begynder at forstå tekster indefra og ikke udefra. Denne vigtige indsigt opnår folk, der ikke selv

skriver, aldrig, og går derfor glip af noget helt centralt i en tekst (Fibiger & Jørgensen, Læsedidaktikkens grundlag, 2018). Forskning viser at for at forstå en tekst, må man blandt andet have viden om sprog og viden om tekster hvorfor man i arbejdet med at skrive samtidigt arbejder med at læse (Brudholm, 2011).

Jeg har fået lov til at lave min undersøgelse i en 4. klasse, hvorfor det giver mening at se på kompetencemål efter 4. klasse. Her fremgår det under kompetencemålet fremstilling at "eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer" (Børne- og undervisningsministeriet, 2019). I denne undersøgelse vil jeg have fokus på fremstillingen af et eventyr, hvilket har til formål at hjælpe eleverne til at udtrykke sig i skrift, samt gøre dem bekendte med eventyr som faglig situation (Mailand, Den skrivepædagogiske debat, 2007).

Planlægning

Observationsteori

For at få mest muligt ud af min undersøgelse vil jeg først observere klassen, som en del af min undersøgelse for at få et indblik i rammefaktorerne og elevforudsætningerne. På den måde lærer jeg klassen en smule at kende, inden jeg selv skal undervise dem.

Observation handler om at gøre brug af sine sanser for at opfange og efterfølgende bearbejde indtrykkene. Den kan ikke være objektiv, da man aldrig ser hele billedet. Det er simpelthen ikke muligt at opdage alt hvad der foregår, samt skrive det ned uden at gå glip af noget andet. Derudover er vores blik farvet af egne erfaringer og fordomme, og vil derfor slet ikke opfatte eller forstå alt (Germeten & Bakke, 2014).

Da observation er begrænset til kun at indfatte mine egne sanser og tanker, kan jeg kun betragte, og fortolke på det jeg oplever. Det vil derfor være min oplevelse af situationen, der vil være nedskrevet og ikke elevernes opfattelse af samme situation. Vi vil "altid have betingede indfaldsvinkler til det, vi observerer, det vil sige vi observerer det, vi har viden om, ikke det, vi ikke ved noget om" (Germeten & Bakke, 2014, s. 125). Det vil være nyt for mig at befinde mig i et klasseværelse, og der vil være mange ting jeg ikke er bevidst om, og derfor ikke ser. Jeg forventer at få en bedre fornemmelse af atmosfæren i klassen, så jeg dermed allerede er en mere bevidst iagttagere, når jeg skal gennemføre anden del af min undersøgelse i form af undervisning.

Jeg ønsker at foretage en ikke deltagende, synlig observation, så jeg har fuld koncentration på at iagttage og få skrevet mine indtryk ned. Dertil vil jeg bruge et halvstruktureret observationsskema, hvor jeg i en kolonne vil nedskrive bogstaver for hvert af mine fokuspunkter, således jeg hurtigt kan notere situationer i relation til disse. Observationen vil foregå hovedsageligt på mikro-niveau, da jeg ønsker at blive klogere på relationerne i klassen, både elever imellem, men også elev/lærer forholdet (Sunesen, 2021).

Særlige fokuspunkter vil være:

Er der nogen elever der kræver ekstra opmærksomhed?

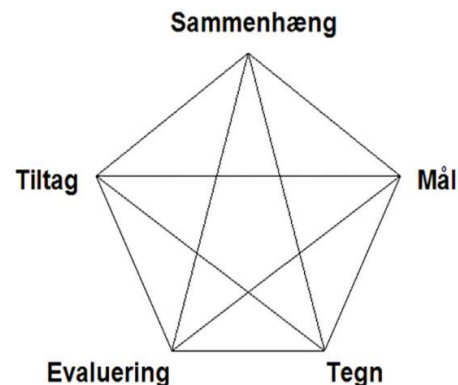
Hvordan er kommunikationen mellem lærer og elev? Eleverne imellem?

Hvordan er elevernes koncentration?

Almendidaktiske overvejelser

Uanset hvilke modeller der anvendes i forbindelse med planlægning af undervisning, så er de alle et forsøg på at svare på tre grundlæggende spørgsmål: Hvad skal undervisningens indhold være? Hvordan skal undervisningen foregå? Hvorfor arbejde med netop dette indhold? - på denne måde? (Nørregaard Rasmussen, 2008). Efter at have læst teori om didaktiske modeller er jeg nået frem til at ville benytte mig af SMTTE-modellen. Eftersom dette er første gang, jeg skal planlægge en undervisning, føler jeg behov for at bruge en model, der kan bruges stilladserende, dog uden at den bliver for kompliceret. Denne model synliggør nogle kategorier, jeg kan arbejde med og reflektere over. Da modellen netop lægger op til refleksion over lærerens egen planlægning og arbejde, virker den som et godt redskab til min første undersøgelse (Nørregaard Rasmussen, 2008).

Der findes mange grundopfattelser af, hvad undervisning og læring er, og hvilken model skal man så vælge? En mulighed er at finde den model der tiltaler en mest og derefter bruge og planlægge efter denne ene model. Men det er de færreste lærere, der er tilhængere af en bestemt grundopfattelse, af hvad undervisning er, da opgaverne med og i skolen er så mangfoldige. Dette lægger op til en åben og kritisk tilgang til de forskellige didaktiske modeller (Fibæk Laursen, 2020). Jeg ser derfor frem til at afprøve arbejdet med SMTTE-modellen i min undersøgelse, og den praktiske og større forståelse dette kan give mig til mit fremtidige arbejde.

Didaktiske kategorier	Beskrivelse
Sammenhæng	Eftersom eleverne ikke tidligere har arbejdet med eventyr, vil vi starte med at dykke ned i hvad et folkeeventyr er. Jeg forventer at eleverne har erfaring med eventyr fra deres fritid (Disney, tegnefilm osv.), og at jeg derfor ikke skal starte helt fra bunden, men kan bygge videre på denne viden.

Mål	At eleverne bliver bekendt med genretrækkene ved folkeeventyr og efterfølgende selv kan udfærdige deres eget med tydelige genretræk. Derudover er målet at de efterfølgende kan argumentere for deres valg. "Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer", og "eleven kan samtale om teksters budskaber" (Børne- og undervisningsministeriet, 2019). Dette baseret på at eleverne selvstændigt konstruerer viden i stedet for blot at kopiere viden (Mailand, Den skrivepædagogiske debat, 2007).
Tegn	Eleverne kan påpege genretrækkene ved "Den flinke jæger" samt modelteksten. Eleverne bruger trækkene ved eventyret i deres dialog om egen tekst. Elevernes eget fremstillede folkeeventyr er tydelig inden for genren.
Evaluering	Jeg vil under hele forløbet gå rundt og lytte til elevernes drøftelser. Her vil jeg også stille spørgsmål og snakke med dem. På den måde får jeg løbende et indblik i deres forståelse. Til sidst vil jeg bruge elevernes egne tekster til at evaluere forløbet.
Tiltag	Eleverne bliver præsenteret for en modeltekst, jeg på forhånd har skrevet. Jeg læser et folkeeventyr højt for dem, med efterfølgende drøftelse af genretrækkene. Eleverne skal i grupper skrive deres egne folkeeventyr ud fra nogle opstillede krav angående indhold, for at stilladsere dem. Her skal de drøfte og blive enige om hvad eventyret skal indeholde (Mailand, Lærerens vejledning, 2007).

Teori

Eventyr er en fortællende tekst, som har til formål både at underholde og danne, hvilket gør genren aktuell i folkeskolen, hvor eleverne netop skal lære at fordybe sig og udvikle deres syn på verden (Børne- og Undervisningsministeriet, 2020).

Til at dykke ned i folkeeventyret vil jeg benytte mig af genrepædagogikken, nærmere bestemt The Teaching Learning Cycle, der har til formål at vise eleverne, at sproget har forskellige funktioner afhængigt af den kontekst, det indgår i. Denne viden er vigtig i forhold til at læse og forstå tekster inden for forskellige genrer. Det samlede forløb vil være en vekslen mellem induktiv og deduktiv undervisning i et forsøg på at holde elevernes opmærksomhed. Samt for at instruere eleverne til det nye emne, men også give dem mulighed for egen aktive hypotesedannende rolle i læringsprocessen (Mailand, Den skrivepædagogiske debat, 2007). Ifølge Vygotsky er imitation en vigtig del af børns læringsstrategi, hvor barnet laver en reproduktion, og samtidig konstruerer ny

viden. "Ved at iagttage, hvordan andre gør, danner og efterprøver barnet sine egne hypoteser om det, der skal læres. Dette er i bund og grund en kreativ proces, eftersom barnet netop finder sin helt egen måde at "abe efter" på" (Mailand, 2007, s. 42).

For at eleverne har noget at "abe efter", vil jeg udarbejde mit eget folkeeventyr, som modeltekst, i Book Creator der skal instruere eleverne til opgaven. På denne måde kan jeg bruge min korte tid med klassen effektivt, idet selve instruktionen ligger i modelteksten. Eleverne får selv adgang til bogen i Book Creator. Når eleverne har skrevet deres egne folkeeventyr, vil disse blive sat i bogen. På den måde skriver eleverne for at lave et produkt, der ikke kun skal læses af mig. Forældrene vil have mulighed for

at læse teksterne, samtidig med at deres tekster indgår i et produkt som de kender fra den virkelige verden, hvilket forhåbentligt vil virke motiverende (Bering & Wiberg, 2013).

Børn, i dag, kender netop til og er aktive brugere af digitale medier i forskellige former, da de finder det sjovt og interessant. Dog giver det ikke mening at bruge digitale medier bare fordi det er sjovt. De digitale medier skal gøres til værktøjer, til undervisning og arbejde, frem for at være en aktivitet i sig selv. Indholdet der kobles til brugen, er og skal være, det bærende element i undervisningen (Gilje, 2019). Derfor håber jeg at fange elevernes interesse, ved at bruge Book Creator frem for et ark papir eller et skema i Word. Indholdet vil være præcis det samme, men mediet skal gøre det mere indbydende.

Der var engang en klasse der hed	Særlige træk ved folkeeventyret:
<p>De havde en dansk lærer som de virkelig godt kunne lide. Hun hed Stine og havde alle mulige særlige evner. Engang havde hun endda spillet håndbold på landsholdet i kongeriget Danmark. Det var der, ikke mange lærere der kunne prale af.</p>	<p>Starter ofte med: "Der var engang..." og slutningen er lykkelig f.eks. "...og de levede lykkeligt til deres dages ende."</p>
<p>En dag sad der en gæst i klassen. Stine sagde at hun var god nok. Men hun sad bare og kiggede på dem, og der var noget meget underligt ved hende. En af drengene var kendt for at være meget modig, og han spurgte derfor hvad hun hed, og hvad hun skulle i deres klasse. Hun sagde, at hun hed Karina. Mere fik den modige dreng ikke ud af hende.</p>	<p>De magiske tal 3, 7, 9, 12 og 13 indgår ofte. F.eks. 7 søstre, 3 dage, 3 udfordringer man skal igennem, osv.</p>
<p>Tiden gik, og børnene glemte alt om den fremmede. Men da der var gået tre dage, kom den fremmede ind i klassen. Med sig havde hun en kasse, med forskellige ting i. Stine blev i baggrunden. Det var som om, den fremmede havde magt over hende, og nu bestemte over 4. b. Så åbnede hun munden, "Hvis I vil have Stine tilbage, så skal I skrive et eventyr."</p>	<p>Der er en helt eller heltinde.</p>
<p>"Og det skal ikke bare være et hvilket som helst eventyr, næ nej, det skal være et folkeeventyr." Nu åbnede hun kassen og hev tre ting frem som hun lagde på bordet. "De har alle særlige evner. Men det er op til jer at finde ud af hvilke evner de har. I skal have mindst en ting fra bordet med i jeres eventyr." "Jamen vi har ikke skrevet et eventyr før," sagde 4. b. Så fortalte hun dem om hvordan en folkeeventyr plejede at være. De ting hun sagde står på næste side.</p>	<p>Der er et budskab i historien. Noget vi skal lære. F.eks. man må ikke lyve.</p> <p>Eventyret fortæller tingene i den rækkefølge de sker.</p> <p>Kompositionen er hjemme-ude-hjemme.</p> <p>Sproget er enkelt og sætningerne er ofte korte.</p> <p>Talende dyr, fantastiske væsener, prinser og prinsesser.</p> <p>Magiske ting. F.eks. et gevær der altid rammer.</p>

Samtidig skal eleverne ikke bare se og lytte til mig, hvorfor planen er at mine oplæg skal være forholdsvis korte og præcise, så der er mere tid til elevernes arbejde. Dette bygger på "kooperative ledelse", hvor der lægges vægt på balancen mellem læreroplæggene og elevernes arbejde på egen hånd. Der er også fokus på elevernes oplevelse og mulighed for ansvar. Derfor organiseres aktiviteterne ved, at eleverne arbejder periodevis selvstændigt, uden tæt overvågning, som par, og med et udvalgt materiale, efter nøjagtigt aftalte spilleregler (Brodersen, 2020).

”Tilsyneladende er selve formen i den kooperative ledelse medvirkende til at forstærke elevernes selvstændighed, samtidig med at deres faglige udbytte højnes” (Brodersen, 2020, s. 354).

Den følgende afsnitsinddeling er baseret på The Teaching Learning Cycle og dennes cykliske faser. Den pædagogiske tænkning bag hviler på Vygotskys zone for nærmeste udvikling og Bruners begreb om stilladsering. Metoden bygger på at støtte, indtil eleven kan selv (Fibiger & Jørgensen, Sprogdidaktisk fundament - hvorfor, hvad og hvordan?, 2014).

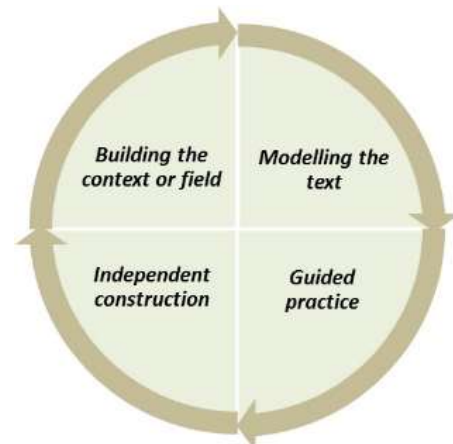
Vidensopbygning

Under min observation i klassen blev jeg gjort opmærksom på, at de altid starter timen med ti min. stillestart. Her sidder eleverne hver især og løser opgaver for at falde til ro. Jeg har valgt at benytte mig af denne rammefaktor til at få elevernes tanker sporet ind på emnet og få skabt en fortrolighed med emnet. Hertil har jeg udfærdiget et spørgeskema, med simple spørgsmål om eventyr, for at få tankerne i gang. Når forløbet er slut, kan eleverne også bruge skemaet til at se deres egen udvikling. Dewey beskriver netop indlæring som en spiralformet proces, der tager udgangspunkt i den viden og erfaring, man allerede har, og som gennem en bearbejdning bliver udviklet til en større forståelse og dybere viden (Andreasen & Aarup Jensen, 2019).

I denne del er det hensigten, at eleverne skal sættes ind i emnet, opbygge viden, interesse og motivation (Fibiger & Jørgensen, Sprogdidaktisk fundament - hvorfor, hvad og hvordan?, 2014). Her vil jeg præsentere dem for min bog i Book Creator, hvor vi sammen vil se på genretrækkene. For at give eleverne et konkret eksempel på, hvad et folkeeventyr er, vil jeg læse Brødrene Grimms ”Den flinke jæger” højt for dem, hvorefter vi sammen vil lede efter genretræk, der er kendetegnende for folkeeventyr. Vidensopbygningen vil hovedsageligt være deduktiv, dog vil eleverne også blive inddraget, ved hjælp de spørgsmål jeg stiller dem til teksten (Mailand, Den skrivepædagogiske debat, 2007).

Til valg af tekst har jeg haft Klafkis eksemplariske princip i tanke. Her er det ikke mængden af læst stof, der er afgørende, men snarere kvaliteten af det læste stof. Folkeeventyret ”Den flinke jæger” har tematisk relevans, genremæssig tydelighed, undervisnings- og læringspotentiale, nutidsbetydning og periodebetydning (Fibiger & Jørgensen, Fagdidaktik, 2018).

Da eleverne møder skolen med deres hverdagssprog, skal de i skolen lære at bruge forskellige fagsprog og udvikle deres literacy færdigheder uanset deres forskellige baggrunde (Kringstad & Kvithyld, 2014). Derfor vil det også give god mening at kigge på semantiske netværk i form af ord, der ofte bruges inden for genren. Herudover vil jeg også gøre opmærksom på kompositionen samt fortællingens dannende indhold (Mailand, Fortællende tekster, 2007).

Model-analyse

Jeg har på forhånd skrevet en modeltekst i Book Creator, som vil blive sat op på væggen med projektor. Dette er for at skabe en stærk typeforestilling omkring genren, der vil hjælpe eleverne i deres efterfølgende arbejde. Jeg vil bede et par elever læse den højt for klassen, hvorefter vi vil drøfte den i fællesskab på klassen. På den måde arbejdes både auditivt og visuelt, hvilket er befordrende for elevernes læring (Mailand, Den skrivepædagogiske debat, 2007). Optimalt ville jeg gerne efterfølgende have givet eleverne en ny modeltekst, de selv skulle analysere for at træne dem i at identificere genretrækkene på egen hånd. I denne undersøgelse, har jeg desværre ikke så meget tid, og har udeladt denne del. The Teaching Learning Cycle lægger da netop også op til fleksibelt brug: "Modellens fleksibilitet udgør, sammen med kombinationen af direkte og indirekte undervisningsmetoder, et værdifuldt differentieringsredskab for læreren" (Mailand, 2007, s. 49).

Selvstændig tekstkonstruktion

Eleverne skal i grupper skrive deres eget folkeeventyr, baseret på oplægget i Book Creator. Meningen er at eleverne nu er klar til at bruge deres nye viden, til en selvstændig tekstkonstruktion. I denne del kan eleverne finde støtte i modelteksten og listen med genretræk i Book Creator (Mailand, Den skrivepædagogiske debat, 2007).

At skrive er oftest noget man gør individuelt, men i læringsprocessen kan det være en god ting at lade eleverne skrive sammen. Studier har vist, at det både er motiverende for eleverne, men at det også øger deres bevidsthed om, hvad man gør når man skriver, da processen bliver gjort til en forhandling mellem eleverne. De skal her beslutte hvilke semantiske netværk, der skal gøres brug af i teksten og hvilke særlige genretræk. Denne proces bruges for at hjælpe dem til at blive strategiske skrivere (Kringstad & Kvithyld, 2014).

Gruppearbejdet uddanner også eleven til at samarbejde og have fællesskabets bedste for øje, som udmønter sig i demokratisk opdragelse og evnen til dialog og samarbejde, som især Dewey mener er et mål med folkeskolen (Bering & Wiberg, 2013). Ifølge Hal Koch handler demokrati netop ikke bare om afstemninger, hvor flertallet vinder, men om samtale hvor forskelligheder dyrkes, og hjælper alle der deltager til at opnå større fælles viden. På den måde kommer den *levende vekselvirkning*, som omtales af Grundtvig i (Neergaard, 2021), i spil på følgende måder: Eleverne får mulighed for at udøve deres *frihed* til at tale og udtrykke sig. De får givet *liv* til deres eventyr, idet, det skrevne ord, kommer til live i deres mundtlige udlæggelse, hvilket i øvrigt er i ånd med folkeeventyret, idet det oprindeligt var en mundtligt overleveret og folkeligt opdragende fortælling. Hvilket leder videre til sidste del af den levende vekselvirkning, at dialogen eller indholdet i arbejdet bliver tilpasset, så den falder *naturligt* i forhold til elevernes alder (Neergaard, 2021).

Undervejs vil jeg bevæge mig rundt i klassen for at følge deres arbejde, og vejlede hvor der er behov i form af rollen som *fødselshjælper*, idet jeg ønsker, at eleverne tager ejerskab over teksten, og selv gør sig overvejelser om indholdet. Denne proces skal være en god oplevelse, der fremmer

elevernes lyst til at udtrykke sig skriftligt. Samtidig får jeg mulighed for at træne mine egne lærerroller. I det foregående, er det hovedsageligt rollerne som *foredragsholder*, *fortæller* og *instruktør* jeg skal tage i brug. Men jeg finder, rollen som *fødselshjælper* særlig interessant, idet opgaven her består i at lytte sig ind på elevernes forståelse, samt forsøge at opfange det de ikke har forstået. Her skal jeg fornemme hvad eleven er tæt på at forstå, og så hjælpe dette på vej, ved hjælp af spørgsmål der leder til refleksion. Det er netop i refleksionen, at forståelsen bliver personlig og vokser (Fibæk Lauersen, 2020).

Slutfasen

Til sidst vil eleverne blive inddelt i nye grupper, hvor de skal læse deres eventyr højt for hinanden. Dermed er modtageren ikke bare mig (læreren) men også resten af klassen. Det er ikke vigtigt, om eventyret er færdigskrevet. Her er der mulighed for i fællesskab at tale om hvad der virkede godt, og hvad der måske kunne gøres bedre (Bering & Wiberg, 2013). På denne måde kan eleverne lære både ved at give respons på de andres tekster, men også ved at få respons fra de andre i gruppen. Selvfølgelig skal responsen ske ud fra synlige kriterier, og eleverne skal på forhånd instrueres i, hvordan man giver hensigtsmæssig respons (Mailand, Læreren vejledning, 2007). Hvis tiden tillader det, vil jeg herefter give eleverne mulighed for at omskrive deres eventyr, baseret på deres (måske) nye syn på egen tekst.

Refleksioner over undersøgelsen

Første undervisning 2x60 min.

Jeg kaldte klassen til ro og satte dem i gang med "stillestart". Dette for at holde fast i deres i forvejen opbyggede gode vane, der ved sin genkendelighed hjælper til en mere effektiv arbejdsgang (Fibæk Lauersen, 2020). De faldt overraskende hurtigt til ro, hvilket jeg dog tænker også havde at gøre med Stines tilstedeværelse i klassen. Spørgsmålsarket angående eventyr var til min overraskelse svær for de fleste. Det viste sig at de ikke havde det store kendskab til eventyr, om ikke andet havde de i hvert fald ikke bevidst viden om genren. Selvom elevernes for-viden var mindre end forventet, hjalp spørgearket dem stadig til at få tankerne sporet ind på emnet, inden den reelle undervisning gik i gang. Derudover gav det mig et overblik over elevernes for-viden, og nærmeste zone for udvikling. Jeg blev her klar over, at de havde behov for mere stilladsering end forventet, og dette havde jeg i tanke til resten af undervisningen (Andreasen & Aarup Jensen, 2019).

Derefter præsenterede jeg dem for min e-bog i Book Creator "Der var engang" (<https://www.studietube.dk/video/7979266/45d7a686aa130a2b094882ccc0be44f7>). Jeg havde på forhånd skrevet et folkeeventyr, der handlede om klassen og samtidig forklarede hvad deres opgave bestod i. Formålet var at forklare opgaven på en måde der fangede elevernes interesse, samtidig

med at de fik en modeltekst, der gjorde opgaven realistisk og overskuelig. Begge dele virkede efter hensigten. Klassen var med det samme opmærksom og spurgte: "Har du selv lavet den?"

Eleverne lyttede opmærksomt, da jeg læste "Den flinke jæger" højt for dem. Det var en dejlig oplevelse, eftersom det var en ældre tekst i et andet tempo end de selv beskæftiger sig med. Da vi efterfølgende gennemgik genretrækkene, rakte de pænt hånden op og havde mange gode bud fra teksten. På trods af deres meget snævre forforståelse, havde vi en god drøftelse, hvor eleverne ved hjælp af genretrækslisten i e-bogen straks kunne udpege f.eks. moraler, magiske tal osv. Dette endda efter kun at have lyttet til min oplæsning uden selv, at kunne se i teksten.

Efter frikvarter, blev eleverne igen sat i gang med "stillestart". I denne time var der tildelt en vikar, som eleverne kendte. Eleverne havde mere opmærksomhed på mig end vikaren, og viste ved deres spørgsmål at de accepterede mig som leder. Dog havde jeg ved både start og slut af denne time lidt vanskeligheder ved at få ørenlyd. Stine havde vist mig en metode: "klap, klap, hånd". Da jeg tog den i brug, fik jeg elevernes opmærksomhed.

Jeg skitserede kort opgaven op for dem, og bad dem om at finde i grupper af to og to. Dette havde jeg på forhånd spurgt Stine om, for at være sikker på at de selv kunne finde ud af det. Jeg havde to elever, jeg her var særlig opmærksom på, for at sikre at de ikke blev holdt uden for. Grupperne fungerede fint, idet de fleste tog ansvar for opgaven. Når jeg kom rundt til dem, var mit overordnede indtryk at de fleste var fokuserede, og var optaget af eventyret. Derfor var det en fornøjelse at gå rundt iblandt dem og lytte til deres dialoger om eventyret. Her havde jeg mulighed for at støtte dem ved at stille dem spørgsmål for på den måde at kaste nyt lys over deres eventyr. Eleverne viste tydelige tegn på forståelse af genren.

Anden undervisning 2x60 min.

Til min store fortrydelse blev jeg syg, og kunne ikke gennemføre anden del. Stine var hjælpsom og lod eleverne skrive videre, hvorefter hun sendte nogle af eventyrene til mig. Hun ville gerne have givet mig flere timer, den efterfølgende uge, men desværre kunne det ikke lade sig gøre, da skolen havde faguge. Her kom den digitale opbygning virkelig til hjælp, idet Stine nemt kunne overtage processen, og eleverne på den måde stadig fik udbytte af opgaven.

Evaluering

I forhold til hvor lidt eleverne vidste om eventyr, havde jeg ikke planlagt nok stilladsering af dem. Efterfølgende har jeg tænkt over, at jeg med fordel kunne have bedt dem om at opfinde en helt/heltinde. Derefter et problem og så lade helt/heltinden løse det ved hjælp af den magiske ting. Klassen klarede nu alligevel opgaven flot, og var engagerede i deres fælles skrivning. Så hvis jeg havde stilladseret dem yderligere, tror jeg det kunne været blevet nogle endnu flottere eventyr (Mailand, Lærerens vejledning, 2007). Omvendt set kan man sige, at eleverne lærte noget, idet de i fællesskab løste opgaven og brugte deres fantasi. Jeg er imponeret over, hvor dygtige de var til at overveje mine tilpassede spørgsmål og derefter indarbejde den nye forståelse i deres eventyr.

Processen fik her en plads, som jeg egentlig havde ønsket mig, idet der var løbende dialog blandt eleverne og mig selv angående genren og indholdet (Bering & Wiberg, 2013). Den *levende vekselvirkning* var særdeles levende (Neergaard, 2021).

Efterfølgende har jeg været i praktik på skolen, hvor flere af eleverne har spurgt, om vi ikke godt kan fortsætte arbejdet med eventyrene. Det tager jeg, som et positivt udtryk for at undervisningen var på rette niveau, og at opgaven havde fanget deres interesse.

Analyse og vurdering af elevteksten "Kanen der aldrig var tom"

Kanen der aldrig var tom

der var engang...

en kane Den blev aldrig tom!!!

Læste et eger.

Den var ikke Den populæreste i familien

Så den to på Jagt. 3 dage efter. Jeg gå stadig i ørken

hvad er det der over øv

Jeg ser syner. en uge efter-

Jeg har set syner i 3 dage

Hov hvad er det der over. Jeg

ser nok syner igen. Jeg går der over

alligevel to timer efter enelig Jeg fant

Den 10-11-12 dage efter

Jeg er hjemme Jeg har fånet en kane

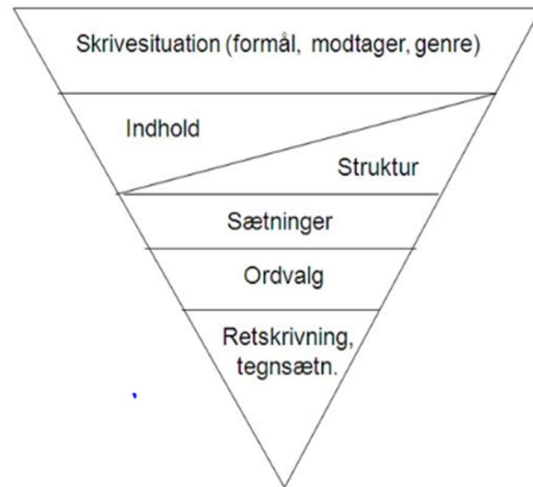
Den Bliver aldrig tom

min søster tar føst

så tager Jeg og så

min mor Og Den er ikke tom!!!!

Til analyse af elevteksten, "Kanen der aldrig var tom", vil jeg benytte mig af Teksttrekanten, hvor jeg starter på makroniveau, og bevæger mig ned på mikroniveau (Dysthe, Hertzberg, & Hoel, 2001).

Skrivesituation, indhold og struktur

Oplægget til opgaven var, at eleverne, to og to, skulle skrive et folkeeventyr baseret på genretrækkene, der var skitseret i Book

Creator. Derudover skulle der i folkeeventyret indgå én af tre magiske ting: et æble, en hat eller en gammel kande, hvor eleverne selv skulle finde på, hvad tingen havde af magiske evner. I dette eksempel har eleverne valgt at bruge kanden, og den magiske evne er, at den aldrig bliver tom. De har også benyttet sig af flere af genretrækkene som: "Der var engang", de magiske tal tre og tolv, en helt, talende dyr, og viser altså at de har forstået opgaven. Genren er fortællende og rettet mod en læser. Eleverne har forstået dette, idet teksten ikke er indforstået, men forklarer os for eksempel, at egernet "ikke er den populæreste i familien".

I "Kanen der aldrig var tom", anvendes en fortælle teknik, som kaldes "objektiv alvidende". Denne teknik er ofte anvendt i folkeeventyret, hvilket viser, at eleverne har en god forståelse for genren. Der informeres om handlingens ydre begivenheder uden større interesse for personernes følelser eller motiver (Mailand, Fortællende tekster, 2007). Dog skiftes der halvvejs i historien til jeg-fortæller, hvilket giver et rodet udtryk.

Allerede ved titlen vækker eleverne ens opmærksomhed: en kande der aldrig bliver tom! På den måde bliver ens tanker med det samme sporet ind på et eventyrligt univers, hvilket bliver bekræftet når læseren når til første linje: "Der var engang..." Dette giver kohærens, da man som læser, ikke er i tvivl om at dette er et eventyr, og dermed allerede er klar til at se resten af teksten i samme lys. Derfor undrer man sig heller ikke, når man opdager, at helten er et talende egern.

Egernet har et problem, hvorfor den ikke bliver hjemme, men rejser ud i verden og, til sidst kommer klogere hjem – altså underbygger kompositionen genren og bliver også en sammenhængsskabende faktor. Egernets problem er, at det ikke er populært i sin familie. Da egernet hører om kanden, der aldrig kunne blive tom, ser egernet en mulighed for at løse problemet. Den rejser ud, og er i ørkenen, hvor den ser syner, og dagene går, uden at den finder noget. Eleverne trækker her på deres erfaring med film eller historier, hvor der opstår en farlig situation, når karaktererne begynder at se fatamorganaer. Det er en smule underspillet, og kræver at læseren har den samme erfaring for at kunne forstå, at det er en farlig situation, egernet står i. Dog finder egernet endelig kanden, og kan rejse hjem til sin familie. Eleverne kunne med fordel

have beskrevet, hvad familiens reaktion var på denne uventede gave. Dog drikker både søster og mor af kanden, hvilket må betyde accept af kanden og dermed egernet. Igen bliver det lidt for underspillet, og det ville have været mere tydeligt, hvad de ville med historien, hvis de havde skrevet at der blev glæde, eller at egernet nu blev populært. Dog ligger dette bag linjerne i deres tekst, hvilket viser at de har forstået problemstillingen i et folkeeventyr.

Sætninger og ordvalg

Forfelt		Centralfelt			Slutfelt		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Forbinder felt	Forfelt	Finit verbal v	Subjekt n	Sætningsadverbial, a	Infinit verbal V	Objekt Subjektsprædikativ Objektsprædikativ Indirekte objekt "Egentligt subjekt" N	Indholdsadverbialer, A
	Der	var		engang		en kande	
	Den	blev		aldrig		tom	
	læste		et egern				
	Den	var		ikke		den populæreste	i familien
så	den	tog					på jagt
Tre dage efter	Jeg	går		stadig			i ørken
	Hvad	er	det				derovre
	Jeg	ser				syner	
						En uge efter	
	Jeg	har			set	syner	i tre dage
	hvad	er				der	derovre
	Jeg	ser		nok		syner	igen
	Jeg	går				derover	alligevel

Centralfeltet består af de led, der udgør sætningens strukturelle rygrad: finit verbal og subjektet, der sammen danner neksus, som en sætning ikke kan undvære. Der er et par "sætninger" der slet ikke indeholder neksus, og derfor forvirrer: "tre dage efter" og "en uge efter". Som læser ved man ikke om "sætningen" lægger sig til det foregående eller det der kommer efter.

Det har dog også effekt af implicit kobling ved: "tre dage efter (og) jeg går stadig i ørken", hvor læseren slutter sig til den additive kobling. Tre gange bliver forbinderfeltet brugt til at forbinde sætninger ved hjælp af kausalkoblingen: så.

Sammenhængen i teksten er præget af brugen af helsætninger, hvilket gør historien mere opremsende end fortællende. Helsætningerne er selvstændige sætninger, og derfor er de indbyrdes på samme niveau og dermed er relationen imellem dem parataktisk, både med asyndese og få tilfælde af polysyndese. Det passer til genren, idet bagvægten i sætningerne, giver et mere talesprogspræget indtryk og folkeeventyret var jo oprindeligt en mundtligt overbragt

fortælling. Brug af ledsætninger ville have gjort teksten mere beskrivende og flydende. Dog gør eleverne, i starten af teksten, brug af thema/rhema, der hjælper læseren til at følge begivenhederne. Det ses ved at rhema i første sætning: kanden, i næste sætning er på themapladsen. Egern er først er rhema, er i efterfølgende sætning tema (den), og virker således kohæsitivt, da "den" viser tilbage til noget i det foregående.

Dernæst går eventyret over i en meget opremsende jeg-fortælling, som dog bidrager til den morfologiske identitet. Jeg er subjektet og giver, med sin gentagelse i sætningskonstruktionen, en genkendelighed der er med til at få teksten til at virke som en helhed. Helheden kommer også til udtryk ved semantiske identiteter som: familien, jagt, ørken, der er med til at sætte scenen og hjælper læseren til at danne billeder. Ordene ses i slutfeltet, der også kaldes også indholdsfeltet, da der her er mere semantisk indhold en i centralfeltet.

Retskrivning og tegnsætning

Fonetiske fejl	Analoge fejl	Grammatiske/morfematiske fejl	R-fejl	Sjuskefejl
kanen/kanden		der over/derovre	gå/går	tar/tager
to/tog		der over/derover	føst/først	
enelig/endelig				
fant/fandt				
fånet/fundet				

Der er flere typer af stavfejl i "Kanen der aldrig blev tom". De fonetiske fejl er udtryk for at eleverne, staver i overensstemmelse med udtalen. Det er især det stumme d, der volder dem problemer i ordene: kanden, endelig, fandt og fundet. Fonetiske fejl er egentlig et sundhedstegn, idet eleverne lytter sig frem til stavningen. Men hvis de fortsat laver mange af den slags fejl, er der brug for træning. Stavningen af fånet (fundet) er baseret på å-lyden, som u i nogle tilfælde giver. (Fibiger & Jørgensen, Ordnes opbygning, 2014).

De grammatiske fejl viser, at eleverne mangler forståelse for ordenes opbygning og dermed morfemerne. Der mangler bøjnings-r i gå (går), men dette kunne også være en fonetisk fejl, da det er et vokalsk r, som glider i et med den foregående vokal. De har også to gange bøvler med "der over" som står i stedet for henholdsvis derovre og derover. Føst (først) kunne også være en fonetisk fejl, idet r igen er vokalsk, og glider sammen med det foregående ø. Der er behov for øvelser i ordenes opbygning og mekanismer. Til gengæld staver de egern korrekt, og viser dermed en forståelse for ordspecifikke udtaler.

Stavemåden tar (tager) tolker jeg som en sjuskefejl, idet ordet senere er stavet korrekt. Sjuskefejl forekommer, når der er et godt flow i skrivningen, hvilket er ønskværdigt. Dog skulle man gerne

kunne spotte sjuskefejlene i den efterfølgende gennemlæsning (Fibiger & Jørgensen, Ordenes opbygning, 2014).

Når det kommer til tegnsætningen, mangler der både punktummer og kommaer.

Der er overdrevent brug af udråbstegn, hvilket måske kan spores tilbage til elevernes kendskab til tegnefilm og tegneserier, samt deres brug af sms'er og andre sociale medier. Der er altså brug for yderligere stilladsering i forhold til forskellen på disse og fortællende tekster. I en fortællende tekst virker det store forbrug af udråbstegn anmassende, og er dermed ikke spor hensigtsmæssig.

Der er mange eksempler på bogstaver skrevet med stort uden at stå efter et punktum eller være et navneord. Det giver et meget rodet indtryk og virker forvirrende. Først overvejede jeg, om eleverne havde glemt at sætte punktum, og at jeg derfor kunne bruge de store bogstaver til, at se deres sætningsafgrænsninger, men der virker ikke til, at være noget system i de store bogstaver i den henseende. Til gengæld skriver eleverne konsekvent den og jeg med stort. De har altså forstået, at man skriver egennavne med stort, men har her misforstået, hvad et egennavn er.

Mange af ovenstående fejl ville være blevet rettet, hvis eleverne havde skrevet i Word, hvilket er mit indtryk at de gør til daglig. Problemet er bare, at eleverne dermed ikke bliver opmærksomme på fejlene, og derfor ikke lærer, ligesom det bliver svært for læreren at se elevens manglende forståelse og udvikling. Derfor kunne det være hensigtsmæssigt, til tider, at skrive i hånden for at blive mere bevidste om grammatik og sprogets funktioner.

Vurdering

Eleverne viser at de har forstået den del af genren der omhandler indholdet. Derudover er der meget at arbejde på. Man kunne derfor starte med at rose eleverne for deres spændende historie, der indeholder tydelige træk fra folkeeventyret. Det kunne være oplagt at arbejde med kohæsiionsbånd, for at få handlingen mere tydelig og dragende. Derudover er det vigtigt at se på tegnsætningen. Eftersom eleverne kun går i fjerde klasse, kan man endnu ikke forlange, at de skal kunne sætte kommaer helt korrekt, men brugen af punktummer bør være på plads nu. Her er der altså noget at arbejde på i forhold til Fællesmål efter 4. klasse: "Eleven kan sætte tegn."

Det er en kort tekst og alligevel er der mange stavefejl. Det skyldes hovedsageligt at eleverne lydstaver og ikke er opmærksomme på stumme bogstaver. Derudover er der i længere ord ikke morfematisk forståelse. Ifølge Fælles mål skal eleven efter 4. klasse have "viden om morfemer, ordklasser, lydfølgeregler og opslagsteknologier." I min vurdering til eleverne vil jeg ikke kommentere på dette, da jeg tænker det er noget der skal arbejdes videre med på klassen i form af opgaver.

Generelt er der, i forhold til Dansk Fællesmål efter 4. klasses trin, lidt vej endnu, men de viser gode takter. Eleverne viser at de "kan udarbejde ideer på baggrund af andre tekster" (Børne- og undervisningsministeriet, 2019).

Til L og S:

Det var skønt at læse jeres eventyr. I har fået flere af de ting, som vi talte om på klassen, med: talende dyr, magiske tal og en helt der skal løse et problem ved hjælp af en magisk ting.

Jeg syntes især I starter eventyret flot, hvor I præsenterer både egernet og kanden, og derefter henviser til dem i de efterfølgende sætninger. Det giver en god sammenhæng, og det kunne jeg godt tænke mig at I prøvede at arbejde ind i resten af teksten. Det bliver lidt rodet at skifte fra en fortæller til en anden, så prøv at holde jer til én fortælle teknik fremover.

Jeg havde lidt svært ved at læse jeres eventyr, fordi der manglede punktummer. Det skal I huske at være opmærksomme på fremover. Prøv at læse eventyret højt og sæt punktum der hvor I holder naturlige pauser.

Konklusion

<https://www.studietube.dk/video/8017047/ea993414100a236f571fcfd4d4c56ac4>

Referencer

Alinea. (u.d.). Hentet fra www.alinea.dk:

https://www.alinea.dk/download/overfoert_lund_mus/staveraketten/Staveraketten_Trin.pdf

Andreasen, K., & Aarup Jensen, A. (2019). Introduktion. I *Hvad er didaktik?* (s. 9-40). Kbh: Akademisk Forlag.

Bering, T., & Wiberg, M. (2013). Handlingsorienteret didaktik. I A. Qvortrup, & M. Wiberg, *Læringsteori og didaktik* (s. 337-357). Kbh: Hans Reitzel.

Brodersen, P. (2020). Læreren som leder. I P. Brodersen, P. Fibæk Laursen, K. Agergaard, & S. Toke Gissel, *God og effektiv undervisning* (s. 333-378). Kbh: Hans Reitzel.

Brudholm, M. (2011). Hvad er læseforståelse? . I *Læseforståelse: hvorfor og hvordan?* (s. 33-62). Akademisk.

Børne- og undervisningsministeriet. (4. Februar 2019). *EMU*. Hentet fra emu.dk:

<https://emu.dk/grundskole/dansk/formaal?b=t5-t8>

Børne- og Undervisningsministeriet. (28. 09. 2020). *Bekendtgørelse af lov om folkeskolen*. Hentet fra [retsinformation.dk](https://www.retsinformation.dk): <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/1396#id022b0e44-841e-4caf-9378-363beef94c1>

Dysthe, O., Hertzberg, F., & Hoel, T. (2001). Teksttrekanten. I *Skrive for at lære - faglig skrivning i de videregående uddannelser*. Århus: Forlaget Klim.

- Fibiger, J. (2021). Medieer, mediering og medialisering. I J. Asmussen, J. Fibiger, & M. Jørgensen, *Tæt på medier* (s. 19-34). Kbh: Hans Reitzel.
- Fibiger, J., & Jørgensen, M. (2014). Ordenes opbygning. I *Tæt på sprog* (s. 155-182). Kbh: Hans Reitzel.
- Fibiger, J., & Jørgensen, M. (2014). Sprogdidaktisk fundament - hvorfor, hvad og hvordan? I *Tæt på sprog Håndbog i dansk sprog og sprogdidaktik* (s. 19-36). Kbh: Hans Reitzel.
- Fibiger, J., & Jørgensen, M. (2014). Tekstens tilblivelse. I *Tæt på sprog* (s. 331-358). Kbh: Hans Reitzel.
- Fibiger, J., & Jørgensen, M. (2018). Fagdidaktik. I *Tæt på danskdidaktik* (s. 93-121). Kbh.: Hans Reitzel.
- Fibiger, J., & Jørgensen, M. (2018). Læsedidaktikkens grundlag. I *Tæt på danskdidaktik* (s. 123-154). Kbh.: Hans Reitzel.
- Fibæk Lauersen, P. (2020). Undervisning. I *God og effektiv undervisning*. Kbh: Hans Reitzel.
- Fibæk Laursen, P. (2020). Grundopfattelser af undervisning og tre didaktiske modeller. I *God og effektiv undervisning* (s. 379-400). Kbh: Hans Reitzel.
- Flugt Kold, L. (8. 8 2014). *Skolelovgivningen i Danmark, efter 1521*. Hentet fra danmarkshistorien.dk: https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/alle-tiders-skolelove-skolelovgivning-1521-2014/?no_cache=1
- Germeten, S., & Bakke, J. (2014). Observation: at indtage klasseværelset. I Brekke (red.) , & Tiller (red.), *Læreren som forsker: indføring i forskningsarbejde i skolen* (s. 121-137). Aarhus: Klim.
- Gilje, Ø. (2019). Digitale ferdigheder - målbart i tester eller observerbart i praksis. I T. K. Wølner, *101 digitale grep: en didaktik for professionsfaglig digital kompetanse* (s. 32-49). Fagbokforlaget.
- Holm, A. (2018). Folkeoplyseren. I *Grundtvig: en introduktion* (s. 111-132). Filo.
- Kringstad, T., & Kvithyld, T. (2014). Modellering - Læreren som aktiv veileder i elevenes skriveprocesser. I *Vurdering av skrivning* (s. 15-28). Bergen: Fagbokforlaget.
- Mailand, M. K. (2007). Den skrivepædagogiske debat. I *Genreskrivning i skolen* (s. 11-49). Kbh.: Hans Reitzel.
- Mailand, M. K. (2007). Fortællende tekster. I *Genreskrivning i skolen* (s. 91-102). Kbh: Hans Reitzel.
- Mailand, M. K. (2007). Lærerens vejledning. I *Genreskrivning i skolen* (s. 125-139). Kbh.: Hans Reitzel.
- Neergaard, M. (2021). Den grundtvigianske linje - Oplysning, dannelse og demokrati. I *Dialogisk undervisning : traditioner, teorier og metoder til praksis* (s. 61-72). Dafolo.
- Nørregaard Rasmussen, T. (2008). Planlægningsmodeller: En støtte og en udfordring til lærerens viden. I *Almen didaktik - i læreruddannelse og lærerarbejde* (s. 108-128). Aarhus: Kvan.
- Rømer, T. A. (2017). Hvad er folkeskolens dannende formål? I L. Moos, *Dannelse: kontekster, visioner, temaer og processer* (s. 147-170). Kbh: Hans Reitzel.
- Spitzer, M. (2018). Gør Google os dumme? . I *Digital demens* (s. 27-42).

Sunesen, M. S. (2021). Pædagogisk observation og co-teaching. I *Co-teaching og mestring : professionelt samarbejde om inklusion og læring i skolen* (s. 193-213). Kbh: Dansk Psykologisk Forlag.

Bilag

Observationsskema

Dato	17.11.2022
Skole	Ansgarskolen
Klassetrin	4.
Fag	Dansk
Særlige fokuspunkter:	A Elever der kræver ekstra opmærksomhed. B Kommunikation elever imellem. C Kommunikation elev/lærer. D Elevernes koncentration.
Tid	Noter
10.30	Stille start. Eleverne har lidt svært ved at falde til ro. Der er musik. Laver opgaver for sig selv. Efter lidt påmindelser, falder der langsomt ro over eleverne. En pige sidder på bordet. Kan række hånden op for hjælp. Stille piger har hat hånden op længe og gør ikke opmærksom på sig selv. Andre bliver taget før. To elever forlader klassen, bliver ikke kommenteret. Piger bagerst arbejder rigtigt fint og stille. Lidt snak i krogene.
	Jeg bliver præsenteret. Børnene er nysgerrige. Og nogle stille spørgsmål.
	Der skal læses, "Jeg er William". Mark tager en gruppe med ved siden af. Nogle går på gangene. Andre i klassen. Grupper. Læser på computeren. Nogle af de stille piger sidder og læser for sig selv. Andre har svært ved at koncentrere sig og snakker en del. Stine er gået. To drenge snakker godt om teksten og det de syntes er dumt. En pige fletter hår på den anden, mens hun læser højt.
11.07	Generelt er der faldet godt ro, på dem der er i klassen. De læser og arbejder stille og roligt. Har også indtryk af ro og godt arbejde på gangen. Et par drenge undrer sig over noget i teksten. Gør sig gode overvejelser. Får hjælp af Stine til at forstå. Accepterer og arbejder videre.
11.12	Afslutning. Flere ville egentligt gerne fortsætte med at læse. Men nu er det madpakker.

	Bliver mindet på at putte pc i tasken. God stemning. Nogle af pigerne spiser stille for sig selv.
	Mens eleverne spiser, må de stille spørgsmål til mig. Alle har hånden op og er søde og frimodige.
Kender eleverne til studietube? I så fald hvilke?	Der er adgang til skoletube, men Stine fortæller at det ikke er blevet brugt i undervisningen. Dog er eleverne meget kreative, så hun mener ikke det bliver et problem.
Hvordan er klassedynamikken?	Eleverne er generelt glade, snakker pænt sammen.
Er der nogen elever der kræver særlig opmærksomhed?	Pædagog Mark er i klassen flere gange i løbet af ugen. Når der er gruppearbejde, plejer han at tage: Tien, Steffen, Nagdat, Oleksii, Lærke og Noa med ved siden af, hvor de arbejder.
Har eleverne tidligere arbejdet med eventyr? I så fald hvilke?	Eleverne har ikke tidligere arbejdet med eventyr, derfor heller ikke folkeeventyr.
Dato	18.11.2022
Skole	Ansgarskolen
Klassetrin	4.
Fag	Musik
Tid	Noter
8.00	Stille start. Først introduktion til timen. 4.b skal lave rap. De snakker begejstret om at skulle disse 4.a. Flere drenge gider ikke stillestart. Skal pludselig alle på toilet.
8.13	Børnene er langsomt ved at falde til ro. Tager generelt lidt længere tid end i går. Men lærer har dem også kun en enkelt gang i ugen.
8.25	Børnene fordeler sig selv i grupper til at lave egen rap. Drengene forsvinder hurtigt ud på gangen. Pigerne fordeler sig i to grupper. En pige står for sig selv. Følger forsigtigt med. Hun deltager ikke. Tilslutter sig uden ord den største af grupperne. Griner en smule med en gang imellem, uden at være en del af det. En dreng sidder for sig selv. Grupperne taler flittigt om opgaven. Drengene er generelt gode til at få lærerens opmærksomhed for at få hjælp. Pigerne rækker pænt hånden op, og er lidt mere stille. Må derfor ofte vente længere tid, fordi drengene bare bryder ind.
	En drengegruppe udviser især stor begejstring og vil meget gerne have lov at fremlægge for klassen, selvom det ikke er del af opgaven. Ikke alle har lyst til at fremlægge. Musiklæreren forlader lokalet, og børnene fortsætter straks med musikvideoer, høj musik og danser. Bliver til stop dans. Nogle kigger bare stille på, uden at lave noget andet.
Dato	18.11.2022

Skole	Ansgarskolen
Klassetrin	4.
Fag	Kristendom
Tid	Noter
9.00	Får 15 min til at spise og må snakke med små stemmer. Ok bedre ro end tidligere. Drengene fortæller om deres rap. Fortæller at pigernes er vildt godt.
9.10	Introduktion til timen. Mere konsekvent lærer. Mere ro. Klasseundervisning. Ro, men en del tomme blikke. Der går en del tid med at rette eleverne ind. Eleverne laver ballade når læreren ikke ser det. Hviker i krogene så snart der kommer film på og læreren ikke længere kan se eller høre dem.
Dato	18.11.2022
Skole	Ansgarskolen
Klassetrin	4.
Fag	Dansk
Tid	Noter
10.30	Stillestart. Der er vikar. Eleverne er ok til at finde ro, selvom det er vikar. Skal dog have det at vide et par gange. Trusler om at bruge alt tiden på stillestart, så der ikke er tid tilbage til "frit spil" virker. Første gang jeg hører klassen være helt stille. Nogle har svært ved at sidde stille.
10.40	Uret bibber. Snak og uro med det samme.
10.42	Diktat. Hurtigt ro igen. Der er dynamik mellem flere der snakker på kryds og tværs af rummet. Dog handler det om diktaten. Nogle gør andre dumme, som ikke kan følge med. Læreren går videre. Eleverne retter på lærens udtale og snakker ind over. En del uro fordi flere elever giver udtryk for ikke at forstå. Stine har også tidligere fortalt at de plejer at være delt op i grupper efter niveauer, hvor Mark også er her. Eleverne er generelt ikke særligt disciplinerede.
10.57	Frit spil. Larm med det samme. Fleste løber sammen i grupper. Samme pige som tidligere, sidder forsigtigt på sin plads og kigger rundt.
11.10	Frokost. Eleverne ser ultrant mens de spiser. Alle følger med og endelig er der lidt mere ro. Handler om vm i Qatar. Læreren bruger muligheden for efterfølgende at snakke om det med eleverne, som deltager aktivt.

Lektionsplan

Dato for lektion	21.11.2022
Titel på lektionen	Dansk - Folkeeventyr 1

Dit navn	Karina Vesterdal
Mit undersøgelsesspørgsmål og dets relevans ind i folkeskolens formålsparagraf	
Hvordan planlægges, gennemføres, evalueres og udvikles danskundervisning i genren folkeeventyr i en 4. klasse, med fokus på at eleverne instrueres via digitale medier, samt eleverne skriver deres eget eventyr?	
Kort præsentation af lektionen (5 linjer) (Eventuelt - Hvordan den indgår i et større forløb af flere lektioner)	
Kort didaktisk analyse (stikord)	
Mål fra undervisningsfaget/ene	"Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer", og "eleven kan samtale om tekstens budskaber" (Børne- og undervisningsministeriet, 2019).
Fokuspunkter fra observation i klassen	Inddrage de mere stille elever. Forsøge at give alle ordlyd, ikke kun de højrøstede.
Indhold (kernestof)	Folkeeventyr "Den flinke jæger"
Metoder (arbejdsformer, aktiviteter, etc.)	Klasseundervisning, højtlesning, genrepædagogik, gruppearbejde
Materialer (tekster, medier, digitale platforme)	Skoletube, "Den flinke jæger" online,
Evaluering (af hvad og hvordan?)	"Den flinke jæger" har tydelige genretræk og dannende indhold, der er passende for klassesettrinnet. Klasseundervisningen har til formål at stilladsere eleverne. Det efterfølgende gruppearbejde, giver anledning til dialog og argumentation, hvilken fremmer elevernes forståelse for indholdet og deres individuelle læring. Desuden træner arbejdsformen dem til samarbejde.
Lektionens varighed	2 x 60 min
Elevaktiviteter før og efter	
Forberedelse (hvis aktuelt) / lektie	Første lektion, ingen forberedelse.
Efterbearbejdning (hvis aktuelt) / produktkrav / aflevering	Ingen efterbearbejdning.

Sekvenser i lektionen	Beskrivelse	Mål	Indhold	Aktivitet
1	Ca. 10 min. "stillestart"	Ro på eleverne. Få elevernes tanker ledt over på hvad de ved om eventyr.	Spørgsmålsark	Sidder på deres pladser og svarer på spørgsmål om eventyr.

2	Ca. 10 min. Introduktion til folkeeventyr, hvad skal eleverne lægge mærke til i den følgende oplæsning	Synliggøre trækkene ved genren folkeeventyr. Fange elevernes opmærksomhed.	E-bog. Book Creator.	Klasseundervisning
3	Ca. 15 min. Oplæsning af "Den flinke jæger"	Opleve æstetisk tekst. Opleve genretræk gennem eksempel på et folkeeventyr	Folkeeventyret "Den flinke jæger"	Klasseundervisning. Lytte.
4	Ca. 15 min. Finder sammen specifikke genretræk. Skriver dem op på tavlen.	Finde/synliggøre genretræk i specifik tekst. Træne genreforståelsen. Forståelse af æstetisk teksts dannende indhold.	"Den flinke jæger"	Klasseundervisning. Drøftelse. Analyse.
5	Ca. 10 min. Eleverne spiser frokost			
	Frikvarter			
1	Ca. 10 min. stillestart	Få ro på eleverne. Få fokus tilbage på folkeeventyret.	Spørgsmålsark til teksten.	Sidder på deres pladser og løser opgaver individuelt
2	Ca. 10 min. opsamling af tidligere lektion. Fælles drøftelse af spørgsmålene.	Være sikker på at alle har forstået. Understrege hvad eleverne har lært indtil videre. Virker undervisningen?	Spørgsmålsark et	Klasseundervisning. Drøftelse.
3	Ca. 10 min. introduktion til at skrive egen tekst. Inddeling i grupper.	Eleverne skal forstå opgaven.	E-bog. Book Creator	Klasseundervisning. Lytte, evt. spørgsmål.
4	Ca. 25 min. Eleverne skriver i fællesskab i tildelte grupper deres eget folkeeventyr, ud fra bestemte træk.	Større forståelse af genren. Forbedre egen skriftlige fremstilling.	Skriveprogram Word.	Gruppearbejde. Diskutere, skrive.
5	Ca. 5 min. opsamling i klassen.	Overblik over opgaven.		Klasseundervisning. Drøftelse.

Eventuelt

Hvor er din plan mest sårbar overfor ændrede forudsætninger?	Hvad kan du gøre?
Computerne kan drille.	Eleverne må skrive i hånden.
Eleverne kan være svære at få ro på, eller syntes det er kedeligt og er derfor uengagerede.	Jeg må være engageret, peptalke dem, forsøge at finde ind til hvad der kan motivere dem, hver især.

Dato for lektion	23.11.2022
Titel på lektionen	Folkeeventyr 2
Dit navn	Karina Vesterdal
Mit undersøgelsesspørgsmål og dets relevans ind i folkeskolens formålsparagraf	
Hvordan planlægges, gennemføres, evalueres og udvikles danskundervisning i genren folkeeventyr i en 4. klasse, med fokus på at eleverne instrueres via digitale medier, samt eleverne skriver deres eget eventyr?	
Kort præsentation af lektionen (5 linjer) (Eventuelt - Hvordan den indgår i et større forløb af flere lektioner)	
Kort didaktisk analyse (stikord)	
Mål fra undervisningsfaget/ene	"Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer", og "eleven kan samtale om tekstens budskaber" (Børne- og undervisningsministeriet, 2019).
Fokuspunkter fra observation i klassen	Stilladsere eleverne, da deres viden om eventyr ikke er stor.
Indhold (kernestof)	Udarbejdelsen af elevernes eget eventyr.
Metoder (arbejdsformer, aktiviteter, etc.)	Gruppearbejde, klasseundervisning.
Materialer (tekster, medier, digitale platforme)	Book Creator, Word,
Evaluerings (af hvad og hvordan?)	
Lektionens varighed	2 x 60 min
Elevaktiviteter før og efter	
Forberedelse (hvis aktuelt) / lektie	Ingen forberedelse
Efterbearbejdning (hvis aktuelt) / produktkrav / aflevering	Hvis eleverne ikke er færdige med deres folkeeventyr, kan de gøre det færdigt hjemme og aflevere til Stine.

Sekvenser i lektionen	Beskrivelse	Mål	Indhold	Aktivitet
1	Ca. 10 min. stille start.	Ro på eleverne	Egne opgavehæfter	Løser individuelle opgaver
2	Ca. 5 min. Hurtig opsamling på eventyr opgaven og gruppearbejdet.	Eleverne har klarhed over timen.	Tavlen	Klasseundervisning
3	Ca. 30 min. Eleverne arbejder videre på deres eventyr.	Større forståelse af genren. Egen skriftlige fremstilling	Egne folkeeventyr	Gruppearbejde
4	Ca. 10 min. Eleverne spiser frokost			
Frikvarter				
1	Ca. 10 min. stille start	Ro på eleverne	Egne opgavehæfter	Løser individuelle opgaver
2	Ca. 5 min. opsamling og tildeling af nye grupper	Eleverne får klarhed over opgaven	Egne eventyr	Klasseundervisning
3	Ca. 35 min. hvor eleverne i deres nye grupper læser deres eget eventyr op og efterfølgende snakker om det.	Opbygge fælles viden om genren. Gennem dialog blive bevist om egen og andres skrivestrategier.	Egne eventyr	Gruppearbejde
4	Ca. 10 min. opsamling. Tak for denne gang. Oprydning.			

Eventuelt	
Hvor er din plan mest sårbar overfor ændrede forudsætninger?	Hvad kan du gøre?

Spørgsmålsark til "stillestart"

Der var engang...

1. Kender du nogle eventyr? Skriv dem her:
2. Har du et yndlingseventyr?
3. Hvad kan du godt lide ved eventyr?
4. Ved du hvad et *folke*eventyr er? Kender du nogle?
5. Er et eventyr kun en god historie? Eller syntes du også man kan lære noget af et eventyr?
6. Hvad er kendetegnene ved et eventyr?

Book Creator og elevtekster

Bogen indeholder oplægget til deres opgave, samt elevteksterne.

<https://www.studietube.dk/video/7979266/45d7a686aa130a2b094882ccc0be44f7>

Kanen der aldrig var tom

Linea Sille
Kanen der aldrig var tom
der var engang...
en kanen den blev aldrig tom!!!
Kæstet et ørn.
Den var ikke den populæreste i familien
så den to på jagt. 3 dage
efter, jeg går stadig i ørken
Hvad er det der over øv
Jeg ser syner en uge efter -
Jeg har set syner i 3 dage.
høv. hvad er det der over. Jeg
ser nok syner igen. Jeg går der over
alligevel to timer efter
ene lig Jeg fandt
Den 10-11-12 dage efter
Jeg er hjemme Jeg har færdt en kan
Den bliver aldrig tom

